

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauinae Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

De his qui ad statuas confugiunt. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Pauli de Castro Prima super Codice.

De statuis & imaginibus.

Rubrica.

LEX

III.

¶ Quando dantur honores potestatis uel capitaneos, eo quia bene se gessit, ut puta una banneria seu standardum, qualiter debeat eos capere, & si aliter capiat, quod incurrat poenam: hic.

¶ Famulus qui delinquit in officio, quod priuatur salario: Adulatio est species proditiōis.

LEX

I.

Iquis. *¶* Præmitte q̄ olim officiales publici q̄n se bene gerebāt in administratiōe cōsulatus, uel officiū: Imperator eis concedebat q̄ possent habere statuā, quod erat signū nobilitatis prout multi antiqui romani habēt qui bene se gesserunt in republica: ut patet hodie reliquiæ per totā urbē, ubi reperiunt tales statuæ. dicit ergo ista l. q̄ non licet alicui officiali eā sibi sumere propria autoritate, sine principis rescripto: aliās restituit salariū quod percipit ex publico quadruplicatū, & etiam priuatur tali titulo uel dignitate: q̄a sibi auferit statuā. *¶* & hoc no. pro eo quod seruatur Florētia q̄n dant honores potestati uel capitaneo qui bene se gessit. i. vna bāderia seu standardū cum armis cōis, quā utitur cum vadit per alia loca, quod nō debet sibi talis officialis assumere talē honorē, nisi deliberet in cōcilijs opportunis, quæ habēt vim principis: & si assumeret de manibus priorū dūtaxat, qui nō tenent locū principis, incurreret poenam de qua hic. *¶* Et est arg. q̄ famulus qui delinquit in officio priuatur salario secundū quosdam. Vltimō not. in fi. contra adulatōres, quibus plenus est mundus. nam est species proditiōis.

¶ Qui debet adesse in certo loco ex forma statuti, debet se probare affuisse. Statutum si dicat quod quilibet potestas hora iuridica debeat sedere ad banchū singulis diebus: quod potestas debeat facere constare de hoc ex actis, quod singulis diebus affuit ad banchum.

LEX

II.

Iquando. *¶* Præmitte q̄ cuilibet impatori post suā creationē erigebant statuæ in singulis locis subditis imperio, sicut cuilibet Regi Franciæ, ut patet in palatio antiquo regio Parisiensi his qui viderūt, ubi sunt infinitæ statuæ regales: vult ergo ista l. q̄ quando talis statuā in honorē Imperatoris erigit in singulis ciuitatibus uel locis: iudex qui præest illi loco debeat interesse persona liter in honorē principis, non tñ debeat genu flectere, & adorare statuā erectā: put aliqui fatui fortē faciebāt: q̄a princeps tali amicitione nō gaudet: sed sufficit sibi sola præsentia. *¶* Et no. secundū Bart. quod qui debet adesse in certo loco ex forma statuti, debet se probare affuisse: nec credit aliter. Vnde si dicat statutū quod gl̄i bet potestas hora iuridica debeat sedere ad banchū singulis diebus: debet potestas esse cautus, ut faciat constare ex actis quod singulis diebus affuit ad banchum: aliās in syndicato haberet cōtrouersiam & damnum: quia syndicatores aliquādo, imō ut plurimum quærent eos contra officiales.

¶ Si Imperator uel aliquis dominus maritat filiam suam, uel uult aliquid facere pro honore suo, non debet imponere talliam suis subditis, nec eos gravare, sed facere de sua bursa fiscali, & quid si dedit uxorem filio?

LEX

III.

Nostræ serenitatis. *¶* Præmitte q̄ q̄n honorē Imperatoris in aliquo loco, in quo necesse erat facere magnā impensam, iudices fortē locorū nō audebant ponere manū ad pecuniā fiscalē, sed ponebāt tallias singulis personis pro honore principis. dicit Imperator hoc nō debere fieri: quia nō vult esse onerosus subditis, ut soluāt ad ea que pertinent ad honorē Imperatoris. *¶* Et est arg. q̄ si Imperator uel aliquis dñs maritat filia, uel uult aliquid facere pro honore suo, non debeat talliare suos subditos, sed facere de sua bursa fiscali. Pone enim q̄ aliquis marchio recipit aliquem magnū hominē, ut fuit alio die in marchione Ferrariæ qui recepit Imperatorem, uel pone quoddā dedit uxorem filio: debet ne gravare subditos p expensis: hic dicitur quod non sed malē seruatur. concordat l. sequens. & ff. de offic. proconsul. l. obseruare. in principio. & in authent. de collat. §. ad hoc iubemus. & ff. de officio præsid. l. illicitas. §. ne potentiores, & infra de lucris adu. l. j. libro xij. & de pascuis priuatorum. l. finali. libro xj. & de cur. pu. l. iudicibus. ibi: virtutum &c.

T virtutum.

No. prin. huius l. ad sermones in cōuentu scholarium. *¶* Itē not. in fi. arg. q̄n aliqua cōitas cōcedit honorē alicui p̄tati ppter officiū bene gestū, q̄ debeat fieri expensis ipsius p̄tatis q̄a satis est q̄ cōitas cōcedat sibi hūc honorē, q̄a possit portare arma cōis, ipse autē habeat soluere precii q̄d cōstat: tñ credo q̄ nō seruatur in practica: quia cōitas soluit de pecunia cameræ, & si nō haberet talem pecuniā, non debet collecta imponi: sed ipse potestas faciet impensam. Pone exemplum in ista ciuitate, ad quam non pertinet tangere pecuniā cameræ: si uellet facere aliquem honorem extra solitū alicui potestati.

De his qui ad statuas confugiunt.

Rubrica.

¶ Ausugens de terra sua sub pretextu quod aliquis uolebat cum interficere, si hoc faciat ad prouocandum populum & officiales contra eum, debet acriter puniri.

LEX

VNICA.

Vi ad statuas. *¶* Præmitte q̄ sicut olim fugiētes ad ecclesiā erant tuti: ut ibi nō possent capiri nec extrahi: ut s. de his qui ad ecel. cōsu. per totū. ita & fugiētes ad statuā principis: dicitur tamen in hac l. hoc esse verum quādo fiat non malitiosē, nec causa alicui nocēdi sed causa se defendendi. secus si causa nocendi: nam erant multi qui hoc faciebāt ad diffamandū aliquē eorū inimicū: & dicebāt recepisse minas de interficiēdo, uel aliquid faciēdo iniuste: ceterē tales debēt puniri: *¶* & ego semel vidi quēdā qui fugiebat de terra sua: & dicebat q̄ timore hoc faciebat, quia talis uolebat eū interficere: & q̄ faciebat tractatū in domo sua de nocte: & tñ mētiebatur: & hoc nō faciebat ad alium finē nisi ad infamandū eum: & ad prouocandū populū & etiam officiales publicos cōtra eum: certe debet acriter puniri: & illam poenā pati quā quærebat alteri inferre: ut in simili dixi s. si contra ius uel uti. publi. l. & si legibus. & infra de famosis libellis. l. vnica. Et sic est finis primi libri.

Sequitur liber Secundus,

De edendo.

Rubrica.

¶ Editio rationum & instrumentorum non est preparatoria, sed instructoria cause. Editio actorum pertinet ad deliberationem & decisionem cause.

Super gl. Rubricæ ibi. [sequi de iudicijs] & de istis tractat in tertio lib. sed in hoc secūdo tractat de preparatorijs iudicijs. *¶* & quia inter alia preparatoria editio actiōis est principalis. de qua in l. edita. j. eo. Ideo ppter hoc tit. iste fuit præmissus. *¶* In quo tñ tractat etiā de editione rationū & instrumentorū: quæ non est preparatoria, sed instructoria cause: secūdū Bald. qui allegat ad hoc l. postquam. §. si dies. cū ibi no. ff. ut leg. no. ca. *¶* Tractat etiā de editiōe actorū. in l. ij. j. eo. Et illa pertinet ad deliberationē & decisionē cause. In fi. gl. ibi. [& nō de editione.] dicit melius quā gl. secūdū Doct. q̄a intēdit tractare de actu edēdi: qui significat per gerēdiū: ut in tit. de postu. & de in ius voc. nō autē de substantia uel effectu editionis: quæ significatur per nomen.

¶ Casus in quibus reus teneatur edere actori: sed ad commodum actoris, uel ad eius intentionem seruandam. & in. 3.

¶ Poenam q̄ non possit esse argentiaria.

¶ Si actor non potest habere instrumentum à no tario, quia mortuus est: & non reperitur protocolle eius, utrum possit compellere aduersarium ad edendum illud instrumentum?

¶ Reus si uteretur dicto instrumento in aliqua particula, teneatur facere copiam actori de toto.

¶ Mercatores hodierni, uel illi qui publicam artem faciunt: & conficiunt, & retinent libros in publico, in quibus scribunt omnia quæ habent agere cum alijs, quando teneantur illos edere?

LEX

I.

Pse dispice. *¶* Reus nō tenetur edere actori librū p̄priū rationum, uel p̄priū instrūmētū, nisi ex iusta cā in iure expressa: cuius indagatio p̄tinet ad iudicis officii: ideo q̄a uult agere nō debet cōfidere de tali editiōe sibi faciēda: sed debet p̄parare sibi alias p̄batiōes, ne succubatur, & in expensis cōdēnet, si p̄bare nō pōt. h. d. in effectu ista l. quæ legi duobus modis in gl. in editiōe rationū, & in editiōe instrumētū. Venio ad casum